

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknek két hasábos pent sorra 16 fill., többszöri beiktatással megtele 5 engedmény. Nvtörter sorra 30 fillér.

Feliról szerkesztő:

Levelezőirodánk:

Dr. BONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és esztendőnkön

A „Zombor és Vidéke“ kiadó-hivatala tisztelővel kéri előfizetőit, hogy az előfizetések megújítása iránt az illető postahivataloknál annál is inkább mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

A nemzet megnyilatkozása.

Sötét helyzetünk most még sötétebbé fordult, azzal a különbséggel, hogy rémségeit most mindenki láthatja. A király szava föltárta, mint a hogy a villám az ég feketejét lezárja láthatóvá.

A király nyilatkozott. Nem alkotmányos miniszterei útján, kiknek felelőssége a trónról a politikai harcokon kívül helyezte; ő maga saját személyében nyilatkozott. Nem mihozánk fordultva beszél, a had-eregek szól. Hadiparancsban ad feleletet mind arra, a mi hónapok óta a nemzetet izgatja.

Nagyon világosan és határozottan nyilatkozik. Kimondja, hogy a had-ereg főnálló és főnök bizonyult intézményeikhez ragaszkodik, hogy legfőbb hadúri jogairól soha le nem mond, hogy a hadseregnek közönség és egysegségnek kell maradni. A király ezzel visszautasítja a nemzeti köve-

telményeket. A hadiparancs végén szó van ugyan a nemzeti sajátosságokról, melyek tisztelősen részesülnek, mert minden neptörzs jelességei a nagy egész javára értékesíthetők, de nagy önműködés volna, ha ezt a nyilatkozatot a magyar nemzeti követelésekre akarják érteni. Itt a néptörzsekről van szó, nem a magyar nemzetről. A hadsereg intézményét nem szabad bolygatni. A hadsereg marad közös, egyéges had-ereg. Ez a király szava és akarata.

Nem is félénk fordulva, nem is hozzánk szólván, ridegen, határozottan visszautasította nemzeti óhajlásainkat. Mintegy bevádolt bennünket a had-ereg előtt, bevádolt és elítélt. Értjük a király lelkét, a mikor a had-eregünk közepette lélti hadseregét, de nem értjük, miért kellett mindezt hadiparancsban tudatunkra adni? Miért kellett visszautasítani bennünket és még korhácsot is íteni? Királyunk tudja, hogy temperamentumos nép vagyunk, hogy hángosan beszélünk, hogy szánkra nem teszünk lakatot. De azt is tudja, hogy rendíthetetlenül ragaszkodunk hozzá, hogy a királyhoz való hűség az a szikla, melyen a magyar állam épült. Hívebbek vagyunk mint a németek, mint a csehek, mint osztrákok és olaszai és mint

a sokat magasztalt lengyelek is. Van valami abban, ha az egész világ csak egy jelzőt adna a magyar névhez, azt, hogy lovagias. Azt is tudja királyunk, hogy évszázadokon keresztül nyomtak bennünket és nem bírjuk nemzeti sajátosságainkat egész múltunkban érvényesíteni. Kifeszülő erőnkkel külföld kötelek bűnítje. Ha a magyar szellem, a magyar lélek érvényesítését akarjuk, egy belső ösztönnek engedelmessé válnunk, melynél nagyobb a világtörténelmben nem létezik és mely az egész új történelmet mozgatja.

Miért választották ezt a tródját királyi akaratnyilatvának? Hogy Lueger úr és hívei örömrüket találják a magyar nemzet megaláztatásában? Luegerék érzékerejét kiélelni kell a miénk rovására? A németek kiálthatják: Los von Ungarn és minékünk, kik ragaszkodunk a kiegyezéshez, természetes nemzeti terjeszkedő erőnkkel is bűnül rojják föl? Mely tisztelttel hallgatjuk meg királyunkat, de a kik ezt a tanácsot adták neki, azokat mégis inkább az indulat, mint a politikai belátás vezette. Az osztrákok ujjonganak, Magyarország gyászol a botul. Helyes politika az, mely ily eredményt szűt?

Egy vigasztaló gondolatunk támadt. A magyarság, mihelyt kissé jól meg-

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA

A zentai csata.*)

Kétszáz esztendővel ezelőtt Magyarország háromfelé volt szakadva. Egyik rész volt a török alatt, a másik rész volt a német alatt, a harmadik rész pedig az erdélyi fejedelmeket szolgálta. Legrosszabb állapota annak a magyarnak volt, aki a németet szolgálta, mert a krónikás szerint a török csak a pénzt, a német ellenben ráadásul még a börtöt is kívánta a magyarnak.

Százötven esztendőig tart már ez a boldogtalan állapot, amikor a három-szultánok gyáva kora leáldoztatja az ozmán dicsőség felhődjét, — a nagy szavójai, a „kis csuklyát barát“ katonai lángese pedig fölragyogtatja a Habsburgok XVII. századi birodalmi monarchiájának a napját. A „nagyparókájú, jelőgő ajku, gnomszerű alakú“ I. Lipót a leggyávább Habsburg volt s mégis alatta szabaddal föl Magyarország a török alul. Soha ütközetben, csatában részt nem vett; mihelyt a török Bécs felé közeledett, azonnal odább állott és kora mégis diadalmas hadjáratok emlékéit hagyta hátra. Magyarország fősabadi-tása már ekkor különben is európai érdek volt s egészen jogosult azon nézet, — mondja Beöthy Ákos, — hogy ha csak I. Lipóttól, tanácsosától, pénz- és katonai erejétől, po-

*) Elmondotta Kalmár Antal dr. Zentán, a csatának 206. évfordulás ünnepségén.

litikájának igaz irányától függött volna a törökök küzdele: valójában erre ítéletnapig lehetett volna várn.

Ebben a fősabadi-tásban Zentának orosz-lánrészt jut ki, mert az első zentai csata (1686. okt. 15.) az alsó Tisza-vidék kulesát, Szeged várát adta vissza az országnak, a második zentai csata (1697. szept. 11.) pedig Magyarországot adta vissza a nemzelenk.

A török hajóhad Lemnos szigeténél tönkre veri a velencézeket s e győzelemben elbizakodva jön be II. Musztafa 150 ezer emberével Magyarországra. A szerencse mindig a tenyéren hordozta a Habsburgokat s így történik, hogy a császári armádia ellen álló Iusta Frigyes Apóst szász választó fejedelem lengyel királylány választatván meg: लेकरű a hadak élőlől s oda — a zentai ütközet előtt két hónappal — a csak meg 34 éves, de azért rangban már a legidősebb tábornok-nagy, Eugén kerül. A török szultán táborában, a nagyvezérnek, Mohamed Elmasznak valamennyi török basa ellensége lévén, versengés és visszavonás uralkodik. Pár hét alatt vagy tizszer változtatnak hadi tervet és határozottan nem tudják, hogy mit akarnak. Szlavonia és Pétervárad, Temes és a felső Tisza-vidék, Szeged és Erdélyország megtámadása tervezetlik — stratégiai lufi-módrá. A törökök határozatlanságánál csak a németek tájékozatlansága volt nagyobb. Az ütközet előtt három hét alatt Ujvidéktől Zentáig és vissza háromszor herstellirozza Eugén ha-

dait víztelen tájékon, égető napsugárban. Végre Thököly ráveszi a szultánt, hogy Szegednek tartson, bujdosó kuncuzokat vélvén ott találhatni. A szultán meg is indul s mihelyest Szent-Tam st elhagyja; gyorsíramban Eugén sarkon követi, de annyira tájékozatlan, hogy három nappal az ütközet előtt (szeptember 8.) a császárhoz írt levelében a szultánnak százezren felüli sereget: 40—50 ezerre becsüli. A szultán szeniorozza Eugén gyorsasága s Zentánál valósággal meg akar szökni előle a Bánáth. Legbecesebb portékáival: hárembeli asszonyaival át is kel már a Tiszán, amikor Eugén szeptember 11-ikén estelelő utoléri a török tábor s azt félkörbe körülfogva nyomban megkezdi a csatát. Szegény Musztafa! Nem vette észbe harcias ósének, I. Szulejmannak mondását, hogy az asszony való a paradicsomba, de nem való a háborúba. Ő a Tiszának túlsó partjáról asszonyai között tétlenül nézte, hogy a szekérszerek által barmok módjára önmagukat bekerített népet Eugén, hogy veri tönkre. Ez úgy nekiszorította a törököket a Tisza vizének, mint hajdan Hannibál a római légiókat a Trasimenus-tónak, vagy újabb időbe a burkus Benedeket az Elbének. Legelőször a gyáva Szabaszarjáj khán fut meg a sátorba esett nyomorult bombától remél meg s tartárválja neki a Tiszának. Lovasai-valahogy átvergődik, de a szegény nagyvezér: Elmasz Mohamed nem meri követni a példát. Ő „Allah határozatából azt képzelvén, hogy ha

a dolga, vagy csak hiszi, hogy jól megy, ma rá kódik, veszekedik egymás között. De mindnyájan megjavulnak, mihelyt rosszra fordul a sorsunk. Akkor kiténik, hogy nem vagyunk oly silányak, mint látszik, hogy egyet tudunk érteni, válvetve dolgozni, magunkról meg nem feledkezni. Van egy német mondás: sokkal rosszabbra kell fordulni a dolognak, hogy jóra fordulhasson; nos, a mi dolgunk elég rosszra fordult, most itt az ideje, hogy jóra forduljon. Józanul, megfontoltan kell hozzájárulnunk a kibontakozáshoz. Ime, mi lett abból, hogy alkotmányunk nincsen ugyan fel-függesztve, de nem működik. Nincs ki felelősségre vonnunk, nincs kiül felvilágosítást kérnünk, nincsen hol és miről tanácskoznunk.

Eddig így volt. De ma összeült a nemzet képviselői, az országgyűlés, — ott megnyilatkozik ma a nemzeti óhaj, a nemzet jogainak védelme. Bécs megtudja, hogy a magyar nemzetet 35 évig nem lehetett annyira elalattani szép szavakkal, hogy újult erővel ne követelje jogait és ne tiltakozzon és ellent ne álljon annak a törekvésnek, melynek egyedüli célja Magyarországot Ausztriába tartománykép bekebelezni.

Ez ellen pedig küzdeni minden magyarnak hazafias, elengedhetetlen kötelessége!

A királyi kézirat.

Budapesti tudósítónk a következő két királyi leiratról értesít bennünket.

I.

Kedves Gróf Khuen-Hederváry!

Atyai szívemet mély gyász tölti el láttára azon sajnálatos állapotoknak, melyek kedvelt Magyarországonban a politikai életet hónapok óta meddősségre kárhoztatják és már-már az állami gépezet működését is megakasztják.

Midőn 1867-ben egyfelől magyar Koronám országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok

között a pragmatica sanctióból folyó közös és együttes védelem eszközei felsoroltattak, az 1867. XII. t. cz. 11. §-a megállapította, hogy a közös hadsereg egységes vezéreletre, vezényletre és belső szervezetre vonatkozó ügyek Altalam intézendők el.

S amint mindenkor szigorúan öröködtém a felett, hogy az ezen törvény alapján elvált kötelezettségek minden oldalról becsületesen és lelkiismeretesen teljesítsenek, ezenképen elvagyok határozva az Engem megillető jogokat is csorbítatlanul fenntartani és utódaimra érintetlenül átszármasztani.

Midőn a magyar országgyűlés ezt a jogomat elismerte, nemcsak a monarchia nagyhatalmi állásáról, hanem saját hazája és nemzete erejéről és biztonságáról is akart gondoskodni.

Eppen ezért nem tudnék hozzájárulni oly intézkedésekhez, amelyek végső következményeikben a monarchia két államának a gyengítésére vezetnének és dicső emlékü őseitől átvett örökségemet a hanyatlás veszélyének tennék ki. És ugyan-csak azért nem járulhatok azon követelések teljesítéséhez, melyek kipróbált intézmények olyatén átalakítását czélozzák, mely kedvelt Magyarországon érdekeinek nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent Koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.

Másfelől nem zárkozom el a közös hadsereg körében királyi hatalmamból folyó azon intézkedések megvalósításától, melyekre vonatkozólag az utóbbi időben kormányom az országgyűlés színe előtt már is nyilatkozatokkal tettem, és amelyek az önnek általam megjelölt pontokkal együtt azt a keretet alkotják, amelyen belül én ilyen intézkedéseket megengedhetőknek tartok.

Magyar nemzetem a kiegyezés óta óriásit haladt. Elégtétellel tapasztaltam azt az öröndetes fejlődést, mint újabb bizonyítékot a mi bölcsessége mellett, melyet a korona és nemzet kölcsönös bizalma hozott létre. Így kell annak lennie és így kell annak maradnia ezentul is.

Alkotmányos életünket az isteni gondviselés kegyelme mindaddig megmentette minden komoly megrázkódtatástól. Csak a nemzet józansága és higgadsága, minden számbajövő nagy érdek megfontolt mérlegelése óvhat meg bennünket a jövőben is megpróbáltatástól.

Fejedelmi kötelességem ezért figyel-

meztetni a nemzetet, hogy én most is ragaszkodom a kiegyezéshez. Meggyőződéssem, hogy az a szellem, amely e művet megalkotta, ma is él régi erejével a nemzet lelkületében.

Bizom az Ön belátásában, hogy a szívemhez oly közel álló Magyarországot, annak törvényes képviseletét, a magi szándékaimról felvilágosítsa és a mai, az ország és a monarchiára veszedelmes helyzetből a szerencsés kibontakozást megtalálja.

Ebben a föltevésben arra határoztam el Magomat, hogy Önt az új kormány megalakításával megbízom, miről Önt a mellékelt kéziratommal értesítem.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

Ferencz József s. k.,

Gróf Khuen-Hederváry Károly s. k.

II.

Kedves Gróf Khuen-Hederváry!

Önt magyar miniszterelnökkömmé ezennel újlag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősítem és a miniszterium megalakítása iránti javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

Ferencz József s. k.,

Gróf Khuen-Hederváry Károly s. k.

* **Munkások szerződötése.**

A földmunkásokhoz a bácskai magyarok jól értenek, úgy hogy bácskai kubikosokat nemcsak az ország legutóbbi vidékén szeretik alkalmazni, — de külföldre is szerződötetik. Így most Wegener Ferencz nevű berlini mérnök tartózkodik Bácskában, aki Topolya, Földvár, Kis-Hegyes, Feketehegy, N.-Militicsről földmunkásokat szerződötet az Odera folyó kiöntéseit gátló töltések építéséhez szükséges kubik munka végzésére. A munka vagyonok megtöltéséből áll, mely reggel 5 órától — este 7 óráig tart, mely idő alatt egy munkás átlag 3 koronát kereshet naponta. A munka 2—3 évig eltart, télen nyáron egyaránt folyik.

* **Aszabadelvű párt értekezlete.** Az országos szabadelvű párt tegnap d. e. 10 órakor értekezletet tartott. Gróf Khuen-Hederváry bejelentette, hogy a Felső öt nevezte ki újra miniszterelnökknek, azt a megjelent királyi kézirat, kéri az értekezletet semmilyen határozatot ne hozzon, míg a kormány be nem mutatkozik és pro-

maga ennyi sereget és fegyvert odahagyva, személyesen valamiképen a tulpartra juthatna is, a császárnak haragja előtt életét még sem menthetné, bármilyen legyen is az eredmény, maradásra és állhatatosságra határozta el magát, — s így a nagyvezér harmincezer vitézével, mint Dzsafar pasa Névtelene mondja: a vértanuság mézitalát ürítették ki.*)

A megriadt szultán másnap reggelre már Temesvár alatt volt, egész táborát és tíz feleségét Csókán hagyva vissza a győztes Eugénnek. Eugénnek azonban — bár fiatal is, meg legényember is volt — az asszonyok közül egy sem kellett. Nem kedvelte az asszonyokat s 34 éves korában épp úgy a tubakulás volt az főelvezete, mint 73 éves korában. Mire a harc véget ért: a nap éppen leáldozóba volt. Leáldozott vele az ozmán dicsőség háromszázados glóriája is.

Eugén a császárhoz irt jelentésében festői színekkel írja: „E győzelme esemény a nap és éj fordulatanál végződött és így mintegy a nap maga sem akart előbb távozni az égről, mielőlt fényes szemével császári felségéd fegyvereinek teljes győzelmét befejezve nem látta.“

A kép — festői a hízkeledés cézári! A csatában két Thököli vett fész: egyik volt a zentai rác milicziának a paran-

csnoka: Thököli István, a másik volt a kurucok bujdosó fejedelme: Thököli Imre. Amaz magyar armalista kapott a császártól — és emez? . . . „Ez azután, mikor leszállt az est s beborította a csillagoktól szikrázó ég a tábornüektől csillagos földet: a holtak mezejéről, a véres totemek halmái közül előbujt egy férfi, ki eddig a halottak alá eltemetve ott rejtőzött s aztán csúszva sietelt elérni a Tisza parlját, ott elveti a tegyvereit, pánczélingét, czifra bogláros öltönyét s meztelen menekült ki a zentai ütközés halott mezejéről, ez a dalia volt — Thököli Imre . . . Bizonyára mindazok között, akik ott hevertek a mezőn megdermedve: egy sem volt oly igazán meghalva, mint ő.“

Zentán a nép még mai napig is úgy tartja, hogy Eugénnek nem lett volna szabad megütözni a törökkel. Közvetlenül csata előtt futár érkezett Bécsből s az udvari hadi tanácsból hozott liló pecétes levelet. Eugen sejtette, hogy mi van a levélben s nem bontotta fel, csak az ütközlet után. Azonban a győzelmét már nem lehetett vereséggé átváltoztatni s ezért Eugénnek — a hadi tanács okos togikája szerint — bünhődni kellett. Bécsben a császár palotájában három napig volt fogva — aranylánczon. Aranyláncz volt, de mégis békó volt! Eddig a monda, mely sehogy sem egyezik meg Arnettnek, Eugén híres életrójának történeti kutatásaival.

az ütközlet helyén most egy sziget is van. Akkor is volt s Xenophon Anabázisa módjára éppen azért akart itt Musztafa átkelni, de a nép azt tartja, hogy a Tiszába fullt s megakadt török holttestek fölött homokzaton, majd ennek helyébe lassankint sziget keletkezett. 1895-ben hadgyakorlatot tartva, a király is megfordult a szigeten s érdekes volt nézni, amikor a magyar huszárok vaspononokkal és tömlőkkel usztattak át a Tiszán. A tömlő vált be — és nem a ponton. Amióta őseink a Volgán tömlőkkel usztattak át, azóta (ugy látszik) a haditudomány — ezen a téren — egy lépéssel sem ment előre.

A király tudálva a zentaiak szobrot is akartak emelni Eugénnek. Róna József budapesti szobrász festői szép lovasszobrot is készített 138 ezer forintért. A kurucz zentaiak előtt azonban a szobornak mégis volt egy fő-fő hibája, az i. i., hogy németet ábrázol. Nem is került a csata színhelyére. Hogy miért nem? Ennek egész a magyar miniszterelnöki palota belső terméig fölülőt igen érdekes története van. Valóságos politikai kortörténet az Bánffy Dezső idejéből. Így a zentaiak helyett a magyar király vette meg. Most a királyi palota alatt, Budavári bástyafaláról akar a Dunába ugratni S minthogy német volt: bizonyára ha beugrana, se volna elég nagy kár!

*) Tariéhi Raschid, forg. Repeckzy F.: Uj Magyar Muzéum. 1851—52. I. 32.

grammját nem ismertette. Gróf Apponyi Albert most nem mondhat véleményét, de indítványozza, hogy a határozat halasztás ék el. Hyeronimi, Tisza István, Miklós Jón, Sági, Ivánka, Hegedű, Gorove és Szentiványi Arpád felszólalásuk után az értekezlet kimondja, hogy este 6 órakor újabb folytatás értekezletet tart. Az öliberálisok és volt nemzeti pártiak ellentétes álláspontja áthidalhatlan, valószínűleg pártbontás lesz.

* **Függetlenségi párt Zomborban.** A függetlenségi párt ma este tartja alakuló értekezletét Zomborban a Kelbly-féle vendéglőben, — miután hetekkel ezelőtt már minden városrészben a pártot szervezték. Az alakuló gyűlésre a meghívót Mérió Ignác bocsájtotta ki.

A közgazdaság irányítása.

— Szövetkezeti gabonaraktrákról. —

A világ folyásában nincsen megállapodás, örökös a hullámzás, a támadás és kiegyezés. Ilyen az élet, így készülnek a kultúrák és a nagy igazságok. Ilyen hullámzásban él most parlamentünk. Ezen óriási mozgásból előbb utóbb kipattan az igazság, és annak alapján a kiegyezés, mely az erő egyenlőségnek legyen a kiegyenlítése, az államnak keménysziklára támaszkodó egyensúlya. Ezt előbb utóbb várhatjuk, ha mind a két támadó fél felismeri az erkölcsi és értelmi igazságot és ugylátszik ehhez a ponthoz közelebb jutottunk a kormányzati és parlamenti hullámok magas járása közben. Mielőtt remélhetjük, hogy most már csakhamar elsimulnak az elemeltárisóval reánk hűmbölyödött erőszakai a rendetlen időjárásnak és elkezdhetjük a kötelességszerű csendes munkát abban a sorrendben, a melyet a hosszú háborúság ezer akadályai után, a józan ész és a felelősség érzetének erkölcsi parancsai jelölnek ki számunkra.

A munka sorrendje pedig nem kezdődhet mással, mint a nemzet közgazdasági erejének emelése és fönttartásában való fáradozással, anélkül, hogy állami jóvedelmek, melyek ugyanis nélkülözhetetlenek, csökkennének, vagy a hol azok leszállítására életkérdés, a határvám jóvedelmének fokozása által pótolhatnók.

Az ország hangulatának objektív megítélése után a javulásra irányuló férfias együttműködést várjuk ezután a képviselőháznak minden pártjától, hogy a nemzeti élet kivívása után serényen dolgozzék az állami élet rendezésében, hogy megszűnhessék a bekövetkezett elfásultság, az általános pesszimizmus, a nagy oszlogtettség, mely a közélet minden tényezőjére kiterjedt.

Vármegyénkben a képviselők közül egyedül Latinovits Géza, a b.-al-mási kerület agilis követe az, aki nem csak választói, de az egész vármegyére kiterjedő gazdasági akciózt vezet — és a ki a gabona raktárak ügyében, szóban, írásban és tettben buzgalkodik. Mint lapjában a „Bécsmegyében“ olvassuk, Teme-rinben tömöríti a vármegye alsó vidékének gazdait, — szervezi készül a gazdák vagyon gyarapítási akcióját, a melyből bizonyára a gabona raktárak létesítésének eszméje nem fog hiányozni.

Ilyen szervezet létesítése nélkül egészséges, rendszeres termelési politika nem

is képzelhető. A törvényhozás hivatása, hogy a termelés haszonnal járó értékesítése annak biztosítsák, a kinek anyagi és szellemi tőkije, óriási munkája ebbe van bele fektetve.

Hírek.

* **Kitüntetés.** Ő Felsőek Sorsich Béla, volt pécsi hadapródkolai parancsnoknak, az újonnan kinevezett zombori honvéd zászlóalj parancsnok alezredes és törvényes utódainak, régi magyar nemes-ségük épségben tartása mellett a „severini“ előnevet adományozta.

* **Latinovits Pál Frigyes főherczegnél.** A császárvadászatok alkalmából — miután azok véget értek és Frigyes főherczeg tovább időzik bellyei birtokán vadászaton — a főherczeg Latinovits Pál főispánt f. hó 20-án adotti ebédre meghívta, melyen a főispán részt vett. Az ebéd családi jellegű volt. — Izabella és Henriette főherczegnők is részt vettek azon kíséreteikkel, és a főispán Izabella főherczegnő jobbán ült, — kívül a vadászatról társalogva, örömeinek adott kifejezést, hogy a császárvadászata oly pompásan sikerült. Frigyes főherczeg pedig elismerését fejezte ki azon preventív intézkedések fogantatásáért és felügyeletéért, melyet a főispán kifejtett. A főherczegi család a kitüntető szívség minden jeleivel elhalmozta a főispánt.

† **Halálozás.** Igaz részvétet és mély megdöbbenést keltett városunkban azon hír, hogy Gertinger Pál dr. Meránban szívizékhűtésben meghalt. Az élete delén levő életerős férfit aszthmatikus baját gyógykezelendő, két hét előtt Meránba ment, írt keresni fuldeklő légzése ellen — s most halva jó vissza szülővárosába, Zomborba, Gertinger Pál Gertinger Adolf jószágigazgató és Kánya Mária gyermeke, ki a szülői házban gondos nevelésben részesült. A főgymnasiumot Zomborban látogatta, hol mindig az első és legkitűnőbb tanuló volt. Az államtudományi és jogi képzettségét Budapesten az egyetemen nyerte és ott ügyvédi vizsgát is tett. Majd Zombor városánál tanácsnoki állást vállalt, kit rendkívüli közigazgatási képzettségénél fogva a „város fejének“ nevezték. A váro-i szolgálatot otthagyván ügyvédi gyakorlatot folytatott és különösen a kriminalisztika terén tünt fel tartalmas védbeszédeivel. Halálát siratja neje Fernbach Anna, nővére Gertinger Erzsike és kiskorú fogadott fia Földényi Beluska. Zombor város egy igen képzett és rendkívül tehetséges fiát veszítette dr. Gertinger Pálban.

* **Régészeti ásatás.** Szauerborn Károly zombori nagybirtokos bácsmonostorsze-gi birtokán Gubicza Kálmán ösem-beri telep nyomára talált. A B.-Bodrog vármegyei történelmi társulat a telep megásatását terve vevén, annak felkutatására Gubicza Kálmánt kérte fel. Gubicza az ásatást folyó hó 17-én megkezdte.

* **Esküvő.** Nagy és előkelő közön-ség jelenlétében esküdött örök hűséget a városunk egyik szépe-nék dr. Pavlovics Simon kir. tanácsos vármegyei főorvos bősáros leányának Pavlovits Theodorának, Csobán Dragutin l. oszt. vezérkari szá-zados folyó hó 20-án vasárnap d. e. a zombori görög keleti szerb nagy templomban. Az esketési szertartást Kupuszárevics Lyubomir esperes-plébános végezte nagy segédlettel. A násznép ün-nepies felvonulását, — melyet fehér és kék (vmegye színei) szallagokkal feldis-zített fogatokon, dudaszóval nyitottak meg, — részt vettek: Karácson Gyula alispán

dizsmagyarban és neje és két leánya Mar-git és Olga, dr. Molnár Károly dizsma-gyarban és neje, Ulanovics Sándor vezé-zőrnagy és neje, Tomits István mérnök és neje (Belgrád) Tosics Tibozslav vasuti főfelügyelő és neje (Belgrád) Özv. Csobán Györgyné (Moldova.) dr. Bikár Nenád és neje, Özv. Novics Katica (Újvidék) Kara-kasevits Milivoj és neje, Georgijevics Koszta és neje, Brkics Izsák és neje, dr. Gergurov Márk és neje, Milivojevics Péter tüzér-vezredes, Dicht Adolf alezredes, Hauke Imre polgármester, Sztankovics György főmér-nök, Mosovics Dusán jegyző, Ulanovics Fedor és Milán és. és kir. hadnagyok, dr. Novics György, Novics Milán és dr. Pas-trovics Iván ügyvédjelölt. Az esketési szertartás után dr. Pavlovics Simonnál, az örömapa, vendégszeretetéről híres há-zában luculusi ebéd volt, — este pedig az ifju házaspár nászútra indult, a nász-nép az indóházhoz kivonult búcsúzásra. Az esküvőre hivatalosok voltak, — de el-maradásukat kimentették: Latinovics Pál főispán, Latinovics Géza, országgyűlési képviselő, dr. Drakulics Pál országgyűlési képviselő, Vojnicz István vm. főjegyző, Skultéri Ferenc arvaszéki elnök, Blagojevics János képezései tanár, hitközségi elnök és Csordár Gyókö.

† **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a legmehőbb fájdalommal jelentik, hogy a felejtethetlen jó hives, illetve jó anya, gyermekünk, testvér, sógoron Mangliár Endréné szül. Kreijesics Terézia folyó évi szeptember hó 22-én életének 38. évében, hosszú zen-vedés és a halotti szentéségek átjatos fel-vétele után, jobblétre szenderült. A meg-boldogult földi maradványai f. évi szeptem-bér hó 24-én délután 5 órakor fogtak a gya-zsházban (basa-utca) a r. kath. egyház szer-tartásai szerint beszenteltetni és a szent Rókus sirkertben örök nyugalomra tétetni. Lelke üdvéért az engesztelő szent-mise-áldozat pedig folyó évi október hó 3-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli r. kath. templomban a Mindenhatóat bemutatatt-ni, Zombor 1903. évi szeptember hó 23-án. Aldás és béke poraira! Mangliár Endre, férje. Mangliár Janka, Mangliár Olga, Mangliár Karelín, Mangliár Gizella, Mang-liár Pista, Mangliár Jolán, gyermekei Kreijesics József és neje szül. Liptay Anna, szülei. Mangliár Johanna szül. Tóth, anyósa. Perkov Otília szül. Kreijesics, Kreijesics Szidónia, Kreijesics Géza, testvérei. Perkov Lázár, Szádeczky József, Mangliár István, Mangliár Karólin, Mang-liár Károly Mangliár Lajos, Mangliár Anna sógorai és sógoronói.

* **Uj év.** Izraelita polgártársaink e hó 22. és 23-án ünnepelték az új év (ros hasonol) ünnepet. A világ teremtése óta ez az 5664-ik év. A város külső képén is meglátszott, hogy e felekezet ünnepel, mert számos üzlet zárva volt és a kereskedelem szünetelt. A hívők nagy száma imakönyvekkel a zsinagógába sietett, a hol a délelőtti nagy istentiszteletet Lif-schitz Leó főkéntör tőle megszokott áhita-tatra gerjesztő módon végezte. A nagy templom zsufolásig megtelt a buzgó hívőkkel, olyannyira, hogy a hitközségnek gondoskodni kellett egy pótmához berendezéséről, a hol két napon át szinte istentisztelet tartatott.

† **Halálozás.** Özv. pacséri Rezsny János szül. Józsa Anna úrasszony, kí-terjedt családnak matronája, élte 78. évében Zomborban elhunyt, hol f. hó 21-én nagy részvét mellett temették el. Hitvese volt néhai Rezsny János hítes ügyvéd s volt vármegyei alszámvevőnök, — aki a szabadságharc alatt országgyűlési képviselő volt, s mint ilyen az 1849. ápr. 14. függetlenségi nyilatkozatot Debreczenben aláírta, mely a „hit-és esküszegő Habsburg házat trónvesztettnek nyilvánította“. A

szabadságharc alatt a gazdag Rezsny vendégszerető háza a Bácskai politikusok gyűlőhelye volt.

*** Rákóczy ünnepély Zomborban.** A nemzeti eszünk terjesztése és a hazafias ünnepélyek rendezését oly nemesen teljesítő állandó bizottság Vértési Károly író elnöke alatt e napokban gyűlést tartott, a melyen a Zomborban megtartandó Rákóczy ünnepély sorrendjét következőkben állapította meg: Az ünnepély október hó 24-én kezdődik. Este az új templom torony erkélyén tárogatón kuruç dalok — este pedig zenés-lampionos körmenet a városban. Másnap okt. 25-én reggel ünnepi szert. mise, melynek megtartására Pejér Gyula apátplébános küldöttségileg lesz felkérendő. Déléltől 11 óraker ünnepély a szt.-Háromság terén. Szűz idő esetén a városháza nagytermében. I. Nyitány, zenekarral — kuruç dalokkal. Elnöki megnyitó követi ezt. Hymnus, melyre az iparos dalárdát kéri fel. Ünnepi beszéd, megtartására Szalay Frigyes vm. th. főjegyzőt szölitják fel; kuruç dalok, melynek előadására a Casino-dalárdát kéri. Befejezésül a Rákóczy induló zenekarokkal. Este diszbankett a polgári Casino helyiségében — ünnepi beszéddel és tánczszel.

*** Egyházmegyei hír.** Ideigl. adminisztratoroknak Almásra Petres János káplán, Kollóthra pedig Kindl Antal neveztek ki. Frech Adám Futtkáról Mélykútra kápláni minőségben áthelyeztetett.

*** Zombori földink kitüntetése.** Mindig nagy örömünkre szolgál, ha zombori földinket éri bármiféle előny, elismerés vagy kitüntetés — és szívesen regisztráljuk azt, mint elismerést az érdemnek és buzdítást a követésre. Reitter Oszkár, nagybecskerei földink országos hírnévre tett szert okészerű boromfitenyésztésével. Nemesak itthon, a pozsonyi és lovrini kiállításokon nyerte el az I. rendű díjakat emdeni nagy ludiával, őrpington és plymouthi, rocher tyúkjaival, hanem a sofiai kiállításon a bolgár kormány — f. évi június hóban Reitter Oszkár fajtenyésztéséből nagyobb megrendeléseket is tett. Maga Ferdinand bolgár fejedelem egy kakas és egy tyúkot 70 koronával megvett. Jövő hó, október 9., 10., 11. és 12-én országos baromfi kiállítás lesz Nagybecskeren, melyen a rendezés tevékenységét Reitter Oszkár végzi. Reitter egymaga 162 drb ritka példányú fajbaromfit fog kiállítani, mely a kiállítás legszebb részének ígérkezik. Az okészerű baromfi tenyésztés jó jövedelmi forrást képez, — óhajtható, hogy a nép vezetői a községekben, annak terjesztését jobban felkarolják. Ismételve örömmel regisztráljuk, hogy zombori földinket e fontos gazdasági ág meghonosításának útjairól között találjuk, — ha nem is Bácskában, hanem Nagybecskeren. Egyébként felhívjuk gazdaközösségünk figyelmét lapunk mai hírdetésére.

*** Orvosok gyűlése Szegeden.** A jövő évben — mint már jelentettük — Szegeden lesz az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése. A szegedi vándorgyűlés tisztikarát így alakították meg: elnök Kállay Albert szegedi főispán, alelnökök: Mann Jakab, Lengyel Béla dr., Platz Bonifác és Pálffy Ferencz, titkárok: Faragó Odón dr., Homor István, Sehandl Miklós, Perjéssy László és Lukács László, a szakosztályok megnyitói elnökei lesznek: Singer Mátyás dr., Koch Antal dr., Duka Marczel. A középponti választmányt a következő új tagokkal egészítették ki: Réczey Imre, Jendrassik Jenő, Lengyel Béla és Bíró Lajos; a vidéki választmány tagjaiul megválasztották Békeffy Gyulát, Borbás Vinczét, Lechner Károlyt, Pántocsek Józsefet, Purjesz Zsigmondot és Thuróczy Károlyt.

*** Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszterium vezetésével megbí-

zott miniszterelnök a zombori áltami tisztviselők egyesülete alapszabályait jóváhagyta.

*** Eljegyzés.** Nürnbergi József topolyai lakos a 28. hónap véred fejevremestere, eljegyezte Bogovics István eszéki földbirtokos leányát Marikát.

*** Tűz.** Ó-moroviczán Várjas Lajos lakháza leégett. A ház biztosítva volt. Kishegyesen Thomesz Péter szállásán nagy tűz volt — mely gyújtogatásból eredt.

*** Agyonított rendőr.** A szántóvái nagy kore-mában mulatót. Kisas-zony-napján néhány legény. Ezekbe belekötött Bakó István és Horváth István, a falu két legduhajabb legénye, Korsós György és Gortsa Mátyás rendőrök, mikor azt látták, hogy bicskára kerül a sor, közbeléptek. Mikor a két rendőr a legényeket csendre intette, Bakó és Horváth dühe feljűk fordult; rájuk rohantak és Korsós György rendőrt úgy fejbe ütötték, hogy az másnap reggel meghalt.

*** Magyar ló a Balkánon.** A török császári iradó értelmében a török katonaság számára 1000 drb lovat vásárol a török kormány magyar földön; ugyan-csak a szabadkai Hauser-cég a bolgár kormány megbízásából 1000 lovat vásárol.

*** Esküvő.** Lehrer Alfréd szabadkai okl. gyógyszerész, f. hó 19-én esküdött örök hűségét az apatini rom. kath. templomban Ráthay Blanka kisasszonynak, Ráthay Tivadar apatini gyógyszerész kedves leányának. Nászuagyk voltak a vőlegény részéről dr. Bölts József szabadkai városi kultúr tanácsnok, a menyasszony részéről pedig Declava Béla apatini kir. jbiró.

*** A halott felelőssége.** Érdekes bűnügyben hozott e napokban fölmentő ítéletet a szegedi kir. ítélőtábla. Wietzmann József apatini és a „Bacskauer Zeitung“ felelős szerkesztője a lapjában keményen megtámadta Kék Lajos dr. apatini ügyvédet. A támadásnak az szolgált alapul, hogy az ügyvéd följelentésére Schweitzer János ottani községi jegyző ellen fegyelmi vizsgálatot indítottak. Az ügyvéd a sértő közlemény miatt följelentette Wietzmann a zombori büntető törvényszéknel. A szerkesztő azzal védekezett, hogy a cikket a jegyző írta, aki időközben meghalt. Ő nem vállalja el a közleményért a felelősséget s kérte fölmentését. Mindezek ellenére a törvényszék a szerkesztőt 3 havi fogházzal sújtotta nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz és becsületsértés címén. A ügy főlebbezés folytán a szegedi táblához került, amely ma foglalkozott az érdekes pörrel. A tábla a tanuk vallomása alapján bizonyítottanak vette azt, hogy a cikket az időközben elhunyt jegyző írta és ez alapon Wietzmann fölmentette a vád alól.

*** Öngyilkosságok.** Kis Miska Lajos Topolyán, — Neuffer Jakab pedig Szeghegyen kötélrel a padláson felakasztották magukat, — eddig ki nem derített okmiatt.

*** Marhavész.** Vármegyénkben a Tisza mentén a száj és körömfájás ragályos betegsége a marha állomány között nagy mértékben fölleppt.

*** Talált fiu.** Kiszácsról írja levelezőnk: Községünkben egy korbóló fiura találtak, akik bekísérték a községházához a rendőrök. Ott azután hiába faggatták, csak hallgatott és pilyergelt. Végre rájötték, hogy néma a szegény gyerek és így nem képes megmondani, hová való, kik a szűlei. Az előjáróság most tudja a községekkel a fiut és így keresi a szülőket.

*** Szabadka a városi tisztviselőirt.** Szabadka város képviselő testülete a tisztviselők fizetésének felelősségét nem szavazta meg. Most ezt jóvá teendő, Geiger A. Mór indítványt adott be a közgyűléshez, hogy mondja az ki,

míserint Szabadka sz. kir. városnak özszes tényleges szolgálatban álló tisztviselői, beleértve a díjnokokat is, a Szabadkán, akár alsó, akár felső iskolába járó gyermekeik után élvezzenek tandíjmentességet.

*** Ujvidék a tisztviselők fizetését nem emeli.** Dr. Nemes Sándor indítványára az ujvidéki városi közgyűlés a tisztviselők fizetésének emelését leszavazta, és pedig a szerbek segítségével. Ezután dr. Vucoetics indítványát elvetette, aki a szerb színészet támogatására 3000 korona városi szubvenziót indítványozott. Ez ellen Dr. Nemes Sándor érélyes felszólalt, és szavazással, — bár néhány magyar tisztviselő a szerbekkel szavazott, ellen indítványát a közgyűlés elfogadta.

† Halálozás. Jankovics Dávid Zombor város virilistája étte 90. évében meghalt. A szerb hitközség bőkezű mecénását vesztí benne, aki a kis szerb templomi plébániát saját költségén felépítette.

*** Sajtóperek.** A „Szabadsajtó“ című Zentán megjelenő hírlap szerkesztője ellen Erdélyhelyi Menyhért plébános a lap f. évi július 10. számában, — Ellinger Jenő pedig ugyanazon lap f. évi szept. 6. számában megjelenő állítólag rágalmaszó cikkekk ellen a sajtópert megindította.

*** Zenta a passiv resistenciában.** Zentán Dr. Ellinger Jenő és több társa indítványt nyújtottak be a képviselő testülethez, az állami adók szedésének beszüntetésé iránt.

*** Az ág. ev. egyház nagygyűlése Bácskában.** A szabadkai ág. ev. templom felavatása nagygyűléssel úgy egybekölte, melyen az ország távoli vidékéről nagyszámban vettek részt. Zsilinszky Mihály államtitkár és Baltik Frigyes püspök vezetése alatt. A város ünnepélyesen fogadta a vendégeket. — Schmausz Endre főispán és Bíró Károly polgármester vezetése mellett a hatóság is kivette a maga részét az ünnepélyek emelésén. A hazi gazdái tisztelbelbach János elnök töltötte be. A gyűlést istentisztelet előzte meg, amelyen Famler torzasi lelkesített tartott magas szárnyalású beszédet. Az istentisztelet után nyomban megkezdődött az evang. egyetemes egyházi gyámintézet gyűlése. Baltik Frigyes egyházi elnök jelentette, hogy báró Radvánszky Béla világi elnök nem jelenhetett meg. Helyette a dunántúli gyámintézet világi elnöke, Berzenyi Jenő ismertette a gyámintézet magasztos és jótékony hivatását. Ezután az egyházi elnök előterjesztette jelentését. Ismerette a hazai és külföldi Gusztáv Adolf-egyletelet munkásságát. A hazai egyletek közül a bányai egyházkerület 5800, a dunáninneni több mint 6000, a dunántúli több mint 6400, a tiszai 6700, összesen tehát 25.000 koronát gyűjtöttek a hívek áldozatkészségéből és osztottak ki a szűkölködő egyházak között. A számvizsgáló bizottság jelentését jóváhagyták. Az új alapszabálytervezetet elfogadták. A gyámintézeti elnökségre elrendelték a választást. A jövő évi gyűlést a révkomáromi egyház meghívására Révkomáromban fogják megtartani. A nagygyűlés után Szabadkán a Bárány-szálloda nagytermében ebéd volt, amelyen mintegy ezren vettek részt. A banketten számos felköszöntő hangzott el, többek közt Zsilinszky Mihály államtitkár, a Luther társaság elnöke, mint első szónok, a királyt köszöntötte föl. A banket után a közönség az éjjeli gyorsvonattal Torzsára indult a Luther-társaság közgyűlésére.

Az ág. evangélikusok nagygyűlésének hétfőn volt a harmadik napja. A gyűlekezet Szabadkáról Torzsára indult. A kulai vasutállomáson az egész kulai járás közönsége összesereglett és tömérdek fáklyával, zenekarral várták az érkezőket. Széchenyi Tamás a járás főszolgabírája

üdvözölte Zsibószky Mihály államtitkárt és dr. Baltik püspököt. Torzán a vidékről odazarándokolt lakosság beláthatatlan tömegben állott sorfaiat. A rotabilitások fogata előtt haladt a községi zenekar. Dél-élelt 9 órakor a gyámintézet nagygyűlésé alakult a Luther Irodalmi társaság közgyűlésévé. A társaság ez alkalommal XVII. évi rendes közgyűlést tartotta. Ezt megelőzőleg a templomban egyházi ünnepély volt, amely után Zsibószky államtitkár a küldöttséget fogadta. Dr. Kéler Zoltán, a társaság ügyésze, 2000 koronás pályadíjat tűzött ki egy magyar nyelven megírandó, az evangélikus lelkészek társadalmi szerepük, feladataik és egyházi működésük irányának megállapításáról szóló műre. Belohorszky Gábor bácsi fésperos magyar német és tót nyelvű hírlapok megindítását óhajítja, mely hírlapok az egyház érdekeivel volnának hivatva foglalkozni. A közgyűlés foglalkozott az igazgatóság által javaslatba hozott politikai napilap kérdésével is és annak megindítását egyhangulag elhatározta. Közgyűlés után áldomásra ült össze a társaság. Délután a társaság kocsin Verbászra utazott.

Lapunk könyvnyomdájában egy tanoncz felvétetik — vidéki teljes ellátást kap.

Irodalom.

— Az utolsó negyed közeledtével a Pesti Hírlap arra figyelmezteti olvasóit, hogy évek óta megkedvelt karácsonyi ajándékát — a Pesti Hírlap nagy képes naptárát — csak azok kapják meg, akik legalább negyedév óta előfizetői a lapnak, vagy ha bár havonként újítják meg az előfizetést, azt megszakítás nélkül hosszabb idő óta teszik. Anyai bizonyos, hogy a lapok kedvezményei közt a Pesti Hírlap Naptára legkevesebb, mert egész éven át hasznát veszi, aki kapja. Másik kedvezménye a Pesti Hírlap előfizetőinek, hogy a Divat Szalon című díszes és nagyon gyakorlatias dívtalapot fél áron rendelhetik meg. Legtöbb kedvezménye pedig, hogy napról-napra legnagyobb terjedelemben jelenik meg a lapok közt, tehát legtöbb olvasnivalót hoz és így legjobban megéri az árát. A Pesti Hírlap egy-egy száma (köznapokon 28 — 32 oldal, vasárnaponként 44 — 52 oldal egész kötet, változatos és válogatott tartalommal. Ennek köszönheti napjainkban példátlan kedveltségét és elterjedtségét, valamint független szakímondo irányának, szabadelvű, demokratikus szellemének, mely cikkeinek minden sorában megnyilvánul. Azok kedvéért, akik még nem tudnák, emlékeztetbe hozzuk, hogy előfizetési ára negyedévre csak 7 korona, egy hóra 2 korona 40 fillér s a Divat Szalonnal együtt negyedévre 9 korona. Ehhez minden előfizető karácsonyi ajándékkal kap egy díszes, nagy képes naptárt. A kiadóhivatal címe, ahonnan mutatványlapokat is lehet kérni, Budapest, V., Váci-körút 78. sz.

— **Türr tábornok emlékiratai.** Mikor Világos után, az elnyomatás szomorú napjaiban, a magyar nép arra gondolt, hogy fegyverrel vivja vissza a szabadságát, akkor a Mesiásként várt Kossuth Lajos mellé még egy szabadtót képzelt: Türr Istvánt, akit 1860 óta Garibaldi legkiválóbb bajtása gyanánt ünnepezt az olasz nemzet és egész Európa. Türr a magyar émiránsok már rég ismertek akkor: 1848—1849-ben nem harezolt ugyan a honvédség sorai közt, de olasz földön magyar légiót szervezett. Világos után Mazzinival éveken át zaklatta az osztrákokat; küzdött a reakció ellen 1849-ben Bädenben, 1855-ben a krimai szövetségek szolgálatában, 1857-ben a cserkeszeket lázította, 1859-ben Garibaldi mellett harezolt, majd a délszlávok közt agitált és a „marsalati ezer-expedíciójában világhírűvé tette nevét. Számos harezotéren vitta ki altábornagyi rangját, és mindig csak a magyar ügyért harezolt. Rokonságba jutván a francia császári családdal, nagy összekötéseit fontos diplomáciai missziókban érvényesítette és aktív szereplő volt nagy horderőjű és a magyar ügyre visszaható európai eseményekben.

A közgyűlés után lthón és a külföldön nagyszabású közgazdasági alkotásokkal foglalkozott. Az utóbbi husz év alatt a magyar állam jóhíre, a népek szabadsága és Európa bekéje érdekében publizisztikai tevékenységet fejtett ki nagy világpolgár és nemzetközi kongresszusokon. Évek óta állandó munkatárja a Magyar Hírlap-nak, amely kizárólag közli cikkeit. Ezen sokoldalú szereplésének hatvan évre tehető nevezetes mozzanatait Türr István megírja most az emlékiratban, melynek közlését a Magyar Hírlap kezdi meg az októberi negyeddél. Ugyanakkor most kezdi meg a Magyar Hírlap a „Tolvaj? Gyilkos?“ című szenzációs angol regény közlését. A Magyar Hírlapnak, e független, szabadelvű, a magyar nemzet jogaitól lelkedéssel küzdő napilapnak előfizetési ára negyedévr 7 korona, egy hónapra 2 korona 10 fillér. Kiadóhivatalának címe: „Magyar Hírlap“ Budapest, V., Honvéd-utca 10.

— **A Budapesti Napló** nemcsak keletkezésének történetében új és eredeti, de a közönség szempontjainak gyors fejlődésében is eddig nem látott példát mutat. És minden szám arra vall, hogy a Budapesti Napló megérdemli ezt a támogatást. A Budapesti Naplónak feiss és megbízható értesítései kelles, temporementumos, komoly, tartalmas hatáskörben valósgár szenzációs politikai cikkei, a melyek nyomatékoskák teszik a politikai súlyra döntő jelentőségű újság véleményét, térsza rovatának magas irodalmi színvonala, gazdag informatív anyaga, kitűnő értesítései, kimerítő öleletes, változatos, eleven rovatái s mindenreudó közleményeinek változatossága és folyton gyarapodó bővsége: napról-napra éksszszóiban tanuszkodnak arról, hogy a Budapesti Napló fényesen megfelel a legvérmesebb várakozásnak is. A Budapesti Napló szerkesztésége közt pámatlanul meleg és szives viszony fejlődött ki. Naponként jelentkezik ez a szerkesztői üzenetek rovatában. A Budapesti Napló szerkesztésége nem esalódott önbizalmában és nem esalódott a közönségben, amely nagyszererettel karolta fel ügyét az első perctől fogva. És hogy a közönség se esalódjék benne, arra vállvetve, szakadatlan buzgósággal és lelkesedéssel törekszik. A szerkesztőség, a melynek belső tagjai: Vészi József főszerkesztő, Braun Sándor felolós szerkesztő, Ábrányi Emil, Clair Vilmos, Cerri Gyula Erös Gyula, Pesti Géza, Gergely István, Helló Márton, Horváth Elemér, Janovits Pál, Kabos Edé, dr. Kovács Jenő, Lylé Károly, Márkus József, Merkl Adolf, Molnar Ferenc, Nyitrai József, Pásztor Árpád, Roboz Andor, dr. Soltész Adolf, Thury Zoltán, Zöldy Márton, napról-napra egész erejét, egész lelkesedését, összes hírlapírói kvalitásait viszi a harezba. Hívséges szöveltségsé ebben a külső munkatársak díszes serege. Olvasóink figyelmét újból is felhívják, a Budapesti Naplóra és ismételve a legmelegebben ajánljuk ez újságot. Olvasásra az újdonságok miatt érdeklőknek és valósgos lelki épülőkörök azoknak, akiknek a hírlapirodalom magas színvonalában és magyar írók és újságírók hangvászorgalmában kedvtük telik.

6837.
1903.

Pályázati hirdetmény.

Kis-Hegyes községben lemondás folytán üresedésbe jött **községi II-od irynoki** állásnak betöltése céljából pályázat hirdetetik.

Ezen állás javadalmozása: 600 korona. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy sajtákezüleg irt és a vármegyei 6/887. közgy. számu szabályrendeletnek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényüket **folyó évi október hó 8-áig** annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembé vétetni nem fognak.

A választási katáridó utólag fog kitézneti.

Bács-Topolya, 1903. szeptember 12.

Tukats,
szolgabíró.

Nyilttér.*)

Egy földbirtokos írja:

WILHELM FERENGZ urnak gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító Neuakirchen, Alsó-Ausztria.

Kérem póstafordulattal az Ön Wilhelm-féle „antiarthritisch-anti-rheumatisch“ vértisztító-tejajából két csomagot küldeni. Kérem ezen teát Szatmáry Gábor úrhoz ház-és föld-tulajdonos D-brezceben 1664. házszám alá küldeni. A betegnek az Ön teáját ajánlottam, mert ezen teával sokat gyógyítottam már. Kérem tehát a kért teát postafordulattal, magyar használati utasítással — utánvét mellett — küldeni, de minél előbb. Fentnevezett piaciems még többet fog rendelni, mert ajánltam neki, legalább két hónapig a teát használni. Bátorkodom ismét fenti czimre figyelmeztetni és kérem mielőbbi elküldést utánvéttel.

Tisztelettel
Liszka Ferencz
földbirtokos.

1 csomag 2 korona ingyen szállítva 1 pósta küldemény, 15 csomag 24 korona díjmentesen minden m. kir. postadállomáson.
Kapható a legtöbb gyógyszerertárban.

* Ezen rovat alatt közletkeket nem vállal felelősséget a szerk.

Oblát Henrik
férfiszabó Zombor

ajánlja nagy raktárát mindennemű bel- és külföldi, brünni és angol szövetekből készitendő

férfi- és gyermek ruhákat.
Kész deakruhák
a legujab façonnal, raktáron vannak és **olesó áron kaphatók.**

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága.
4707. szám.
kbiz. 1903.

Hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága részéről közhírré tételik, hogy Goszpodince község kérelme folytán a Livada és Jorac nevű dűlőiben létesítendő mezei közös dűlőt céljaira Goszpodince község határában szükségelt Sz. Kalány Jován, Buzarszki Sergia és birtoktársai Juca és György, Nedelykov Lyuba, Dobanovacszi Száva, Karanov Tódor, Szepeanov Bogolyub valamennyien goszpodincei lakosok tulajdonát képező összesen 24 hold 660 □-ól földterületre nézve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1903. évi május hó 28-án 25416/L. szám alatt kelt leiratával a kisajátítási eljárást elrendelte.

Az 1881. évi XLI. t. c. értelmében kiküldött bizottság a helyszíni tárgyalást az idézett törvény alapján Goszpodince községében a községházánál **1903. évi szeptember hó 30-án (szerda) délelőtt 11 órakor** fogja megkezdeni.

Miről érdekeltek azzal értesítettek, hogy a kisajátítási terv és összeírás Goszpodince községházánál a hivatalos órák alatt 1903. évi szeptember hó 15-től 1903. évi szeptember hó 29-ig (kedd) bezárólag terjedő 15 napon át közszemlére kitétetik és hogy a tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv s az ellen és minden teleshírvényi érdekeltnak a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni.

Végül kijelentetik, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg s hogy a meg nem jelenés vagy a felszólamlásnak elmulasztása miatt az idézett törvény 36. §-ában körülírt jogkövetkezményekkel jár.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságának Zomborban, 1903. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Latinovits Pál,

főispán, mint a kbiz. elnöke.

Szépírásu, lehetőleg a német és szerb nyelvben is jártas

irnokot

keresek, állandó alkalmazásra. Fizetése: havonként 60 kor. Az állás azonban elfoglalandó. Csak az elfogadott ajánlatra válaszolok.

Dr. Szabó József
kir. közjegyző Hodságon.

Asztali szamoczák

Legujabb és legjobb fajok; legelőnyösebb ültetés szeptemberben!

25 db 1.80 kor., 100 db 5.— kor., 1000 db 36.— kor.

Hollandi virághagymák.

Magvak őszi veteményezésre 5 koronán felüli rendelmények bérmentve.

Csokrok és koszorukat

friss, élős virágokból, saját nagy tenyészetéből legdivatosabb kivitelben, helyes időben, ép megérkezés biztosítása mellett, szállít

1903. évi őszi árjegyzék

ingyenesen.

Mühle Vilmos,

cs. és kir. udvari szállító Temesváron

Vörösmarty-Album

INGYEN!

A „Pesti Napló,” amely eddigelé az „Ember tragédiáját,” Arany János balladait Zichy Mihály illusztrációival, Katona József „Bánk bán”-ját, a Himfy-Albumot, a Költők Albumát, tavaly a remek kivitelű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiacon általános feltűnést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait felülmúló fénytel és pompával, a Vörösmarty Mihály-Albumot fogja olvasóinak karácsonyi ajándéknak adni.

A Vörösmarty-Album, a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát, Congor és Tündér, Vörösmarty-nak a kedves és drámai költeményét, a „Szózatot,” a „Vén cigányt,” „Szép Ilonkát,” és „Vörösmarty-nak” legkiválóbb költő alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival, 20 műmellékletben és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációval, a valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színyomású lesz, amilyen eddig alig jelent meg magyar dísműben. A Vörösmarty-Albumot megszerzhetik mindazok, a kik a Pesti Naplóra, a mely a legrégebb, legfüggelenebb és egyike a legelterjedtebb politikai napilapoknak, egy évre előfizetnek.

Akik most lépnek az előfizetők sorába és akar havonta is, de állandóan, legalább egy évig előfizetők maradnak, szintén megkapják a Vörösmarty-Albumot. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy akik a Zichy-Albumot az 1903. évre való előfizetés alapján, tehát 1903. évi ajándéknak kapták, azok a Vörösmarty-Albumot csak úgy kapják meg, ha újra egész évre előfizetnek.

A „Pesti Napló” előfizetési ára: Egész évre 28 kor.; félévre 14 kor.; negyedévre 7 kor.; egy hóra 2 kor. 40 fillér. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 27. szám alatt van.

Közép- és kereskedelmi

iskolai tanulók kik Zomborban tanulnak, teljes ellátást kapnak és szülői gondozásában részesülnek egy nyugalmazott izr. tanítónál. Magánórákat is ad. Czime: **SÍPOS IGNÁCZ ZOMBOR** főbezdáni-ut 174, honvéd kaszárnyával szemben.

„Kopaszfejű voltam”

Kevés évvel ezelőtt fejem még kopasz volt. Atyám és nagyapám is kopaszfejűek voltak. Kibékültem azon gondolattal, hogy kopaszfejű maradok, míg egy napon Szvajcban való kirándulásom alkalmával, Epstein L. világhíri vegyszérel Baselből megismerkedtem, ki főleg társalgásunk alkalmával rövidesen azt kérdezte, vajjon nem kívánom-e, hogy dús hajattal bírjak?

Természetesen feltele kíváncsi lenvén, igenőleg feleltem. Erre észlelték nekem, hogy egész életim keresztül a vegyszérel tanulmányozta és különösen a haj betegségeket foglalkozott. Szavai megerősítésére mindjárt adott is egy dohoz «Samson» nevű hajnövesztőt. Rövid időig használtam a pórártást. Három het múlva hajam ujult kezdett és nagyon hamar mulva fejem teljesen

be volt fedve. A kezdet egy részt két barátomnak juttattam: az egyiknek, egy nőnek, hajtá majdnem teljesen kihullott. A hajlaj növesztő se mindkét esetben bámulatos volt. Ez a samson a «Samson» pomádé, melyet a féllapozóly nyerem. Azon helyzetben vagyok, hogy a nőket nemre való egyenlően sikeres erő hatásának százakra menő példákkel szolgálatok. Nem titkos szer. Nincsen számára lenyes alkotim. A hajlajlaja való rendkívül tártaló raján kívül előnyei a haj növesztés felélesztésében és annak fentartásában állnak. Kezeskedem, hogy a nőre vagy hajtá ártalmas alkotimokat nem tartalmaz. Hogy mindenki szerem értékeit meggyőzől-hessék, kívánatra bérkinek pomádé küldök. Ha azután talája, hogy a haj nőni kezd, csakélj árért egy további mennyiséget küldök. 1 dohoz 6 korona, 3 dohoz 12 korona, 6 dohoz 20 korona.

Főkeresítő Magyarországon részére:

D. SCHÖN
Heg. 12. Compenderi ut. sz. 25.

Minden alkalossal, ki pontos cíművel jelen teltetés és 20 fillér bérmentésben portó gyantát megköltszönél, egy his próbat ingyen beküldök.

Reitter Oszkár

nagybecskereki rendőrkapitányának, többszörösen kitüntetett baromfitervezésében őszi szállításra előjegyzést elfogadnak telivér sárga orpington és plimutokra, továbbá óriás emendi ludakra.

Fajtisztaságért jótállás.

KEIL-LAKK

legkiválóbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glasur” fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégénel Zombor.

